

FONTES RENOVÁBEIS E CRISE ECONÓMICA, UN BINOMIO DIFÍCIL DE CONXUGAR

Fernando Blanco Silva*

A Asemblea Xeral das Nacións Unidas declarou o 2012 como Ano Internacional da Enerxía Sustentábel, como forma de compromiso contra o Cambio Climático e o deterioro ambiental do planeta. A nivel estatal, aprobouse recentemente o *Plan de Acción Nacional de las Energías Renovables (PANER) 2011-2020*, que prevé que a porcentaxe de enerxía de orixe renovábel na enerxía primaria pase do 10,7%, en 2010, até o 17,8% en 2020. Este desenvolvemento centraríase na produción de electricidade (eólica, fotovoltaica, hidroeléctrica, biomasa.) e, en menor medida, no aproveitamento térmico (solar térmica, xeotérmica, biomasa). Mais a planificación enerxética en España non é vinculante, móvese nun mercado liberalizado no que as empresas poden entrar e saír ao seu antollo facendo mudar as expectativas.

A evolución das fontes renovábeis durante os vindeiros anos tampouco é algo seguro ao existir variábeis que poderían frear o seu desenvolvemento: os custos de produción, a mudanza do goberno estatal e o fracaso do Cumio de Durban sobre Cambio Climático.

O PREZO DA ENERXÍA

O prezo de producir un kWh de orixe renovábel é superior ao de fontes tradi-

cionais (gas natural, derivados petrolíferos, carbón ou tecnoloxía nuclear) nas que non se inclúe o deterioro ambiental. Esta carestía débese compensar cunha cantidade a maiores denominada *prima*, que ten un prezo variábel en función de cada tecnoloxía e antigüidade da instalación (en fotovoltaica é de 30 c€/kWh, mentres que en eólica é de 4 c€/kWh). O custe anual das primas é duns 7.000 millóns €, polo que durante o período de vixencia do PANER, a cantidade total acadaría os 70.000 millóns €, o que suporía unha carga moi importante para o Estado.

Outro problema relativo ás primas para as renovábeis (e outros custes eléctricos) é o denominado Déficit Tarifario, que é a diferenza entre os custes e os ingresos das actividades que aínda non están completamente liberalizadas (peaxes de transporte, distribución e Tarifa de Último Recurso), polo que o Ministerio de Industria impón os prezos. Desde 2002 os abonos dos usuarios non cobren os custes e o déficit acumulado é duns 30.000 millóns €, converténdose nunha débeda moi importante para a economía española (da orde do 3% do PIB). Unha reivindicación da Asociación de Enerxías Renovábeis (APPA) é que as primas pasen a ser pagadas directamente polos *Presupuestos Generales del Estado*, para

que o Déficit Tarifario non poida impedir o avance destas fontes no futuro.

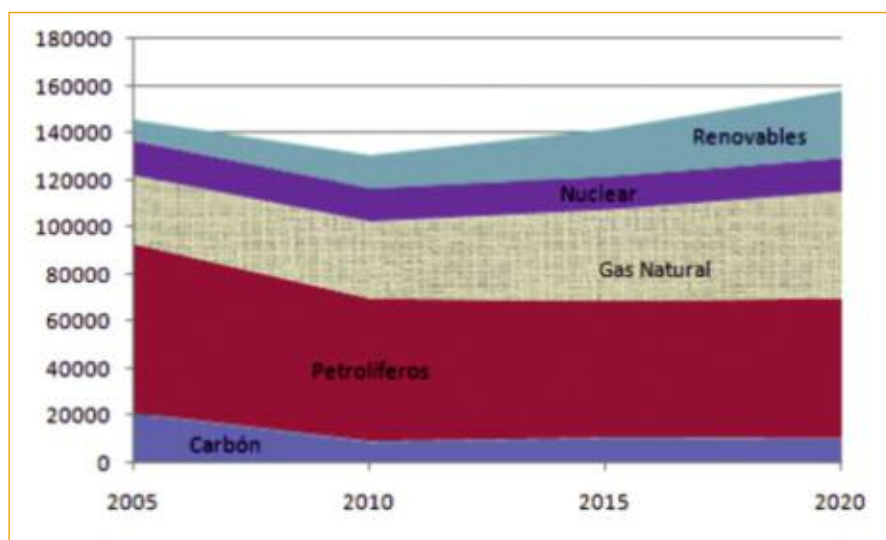
CAMBIO DE GOBERNO

O anterior goberno de Rodríguez Zapatero mantivo a aposta polas fontes renovábeis e incluso formulou o peche progresivo das centrais nucleares a medida que fosen esgotando a súa vida útil. O actual goberno manifesta unha calculada ambigüidade en temática enerxética, non parece que vaia a impulsar en exceso as fontes renovábeis e algúns interlocutores afíns incluso solicitan que se recorten os importes das primas por ser moi gravosos para o Estado. Tampouco existe unha intención clara de pechar as centrais nucleares máis antigas, polo que podería utilizarse esta tecnoloxía para recortar os custes de produción e, en particular, para baixar o Déficit Tarifario.

CUMIO DE DURBAN

En 1997 asinouose o Protocolo de Quioto para recortar as emisións de Gases de Efecto Invernadoiro (G.E.I) con obxectivos para 2008 e 2012 por parte dos países desenvolvidos, sendo o máis importante o CO₂, producido polo aproveitamento enerxético de hidrocarburos (carbón, derivados petrolíferos ou gases combustíbeis). Desta forma, as fontes renovábeis eran a alternativa máis válida para aproximarse aos obxectivos do Protocolo. Co fin de seguir recortando estas emisións e ante o remate do período en vixencia de Quioto convocouse en 2011 o Cumio de Durban (Sudáfrica) no que os países máis contaminantes (EE.UU, China, India...) non acordaron recortar as emisións por supor un custe moi importante. O Cumio non serviu para reforzar as políticas enerxéticas actuais e non houbo un acordo vinculante como hai catorce anos. Por iso é de agardar que as vindeiras políticas enerxéticas en España non se centren tanto en recortar as emisións contaminantes.

PREVISIÓN DA EVOLUCIÓN DO CONSUMO ENERXÉTICO (2005-2020)

Fonte: Elaboración propia.

O descenso de consumo de enerxía primaria entre 2005 e 2010 veu motivado pola crise económica e o aumento da eficiencia enerxética.

* Fernando Blanco Silva é enxeñeiro industrial e responsábel da Unidade de Enerxía e Sustentabilidade na Universidade de Santiago de Compostela.